

Haymarket (Χεημάρκετ): Οι ρίζες της επαναστατικής Πρωτομαγιάς

Mike Ely (μετάφραση: Γιώργος Μπασκόζος, Μαρία Τζανακοπούλου)

Κατά τη διάρκεια του 1885 ένα μήνυμα πέρασε από χέρι σε χέρι σε όλες τις βαθμίδες του προλεταριάτου στις ΗΠΑ. Με τις ακόλουθες λέξεις καλούσε σε πλατιά ταξική δράση την 1η Μάη, 1886:

“Μια μέρα εξέγερσης – όχι ξεκούρασης! Μια μέρα που δεν χειροτονήθηκε από τους γεμάτους κομπορημοσύνη εκπρόσωπους των ιδρυμάτων που κρατάνε τον κόσμο της εργασίας αλυσοδεμένο. Μια μέρα στην οποία η εργασία φτιάχνει τους δικούς της νόμους και έχει τη δύναμη να τους εφαρμόσει! Όλα αυτά χωρίς τη συγκατάθεση ή συμφωνία όσων εξουσιάζουν και καταπιέζουν. Μια μέρα στην οποία η τεράστια δύναμη της ενότητας τους στρατού των εργατών παρατάσσεται απέναντι στη δύναμη όσων σήμερα εξουσιάζουν τις τύχες των εθνών. Μια μέρα διαδήλωσης ενάντια στην καταπίεση και την τυραννία, ενάντια στην άγνοια και τον κάθε είδους πόλεμο. Μια μέρα που αρχίζουμε να απολαμβάνουμε “οχτώ ώρες δουλειάς, οχτώ ώρες ξεκούραση, οχτώ ώρες για οτιδήποτε θέλουμε”

Πρώτες σπίθες μια Επαναστατικής Εποχής

Σκεφτείτε τον κόσμο έναν αιώνα πριν.

Ο κομμουνισμός δεν ήταν πλέον μόνο το “φάντασμα” που οι Μαρξ και Ένγκελς είχαν περιγράψει το 1848. Είχε αναδειχθεί με σάρκα και οστά και είχε αναταράξει τους θρόνους της Ευρώπης.

1871: Η Παρισινή Κομμούνα. Με αντιμαχόμενους αστικούς στρατούς σε κάθε άκρος της πόλης τους, το Παρισινό προλεταριάτο εισέβαλε στον ουρανό. Τόλμησαν να καταλάβουν την εξουσία για πρώτη φορά στο όνομα των χωρίς ιδιοκτησία. Τόλμησαν να βάλουν μπροστά τον μετασχηματισμό όλης της κοινωνίας σε μια νέα ριζοσπαστική κατεύθυνση: προς τη κατάργηση όλων των τάξεων και συνολικά της καταπίεσης.

Αλλά το λαμπρό έτος 1871 ήρθε και πέρασε. Οι άρχουσες τάξεις της Ευρώπης ήταν βίαιες και μεθοδικές. Στη Γαλλία, η Κομμούνα πέθανε μπροστά στο εκτελεστικό απόσπασμα. Στη Γερμανία, το Πρωσικό κράτος απάντησε το 1878, με τους βάνουσσους Αντι-Σοσιαλιστικούς νόμους, οδηγώντας το επαναστατικό κόμμα στην παρανομία. Στη Βρετανία, μια ακόμα, τρίτη, μορφή της αντίδρασης κυριαρχούσε: Ο πλούτος από τις αποικίες διέφθειρε τόσο όλες τις τάξεις των Βρετανών εργατών ώστε το εργατικό κίνημα βυθίστηκε σε λήθαργο.

Για λίγες σκοτεινές στιγμές φαινόταν ότι η κόκκινη φλόγα που άναψε στο Παρίσι είχε σβήσει.

Ξαφνικά, νέοι ήχοι της ταξικής πάλης έσπασαν τη σιωπή – από μια εντελώς απροσδόκητη γωνιά του πλανήτη! Στη άκρη του Βορειο-Αμερικανικού λιβαδιού, στο Σικάγο, η παγκόσμια επανάσταση μεταπήδησε σε μια εντελώς νέα ήπειρο.

Το φρέσκο ξέσπασμα της προλεταριακής ζωής έγινε την Πρωτομαγιά του 1886.

Η πραγματικά “Μοντέρνα” Πόλη

Το 1886 ένα συγγραφέας από το εξωτερικό προσπάθησε να συλλάβει το Σικάγο σε μια πρόταση: “Ένα συντριπτικό πέπλο καπνού, δρόμοι γεμάτοι με απασχολημένους, γρήγορα κινούμενους ανθρώπους. Μια τεράστια συγκέντρωση σιδηροδρόμων, πλοίων και κίνησης κάθε είδους, μια πρωταρχική αφοσίωση στο Πανίσχυρο Δολάριο.”

Μερικοί υποστηρίζουν πως λόγω των γεγονότων της Χεημάκετ η Πρωτομαγιά πρέπει κατά κάποιον τρόπο να θεωρείται Αμερικάνικη εφεύρεση. Αυτό είναι περιγέλαστο για πολλούς λόγους. Μεταξύ αυτών το προφανές γεγονός ότι παρ όλο που το Σικάγο βρίσκεται σε Βορειο-Αμερικάνικο έδαφος ήταν μια πόλη “ξένων”, που σύρθηκαν από τις λειτουργίες ενός παγκόσμιου συστήματος στην άκρη της βιομηχανικής κοινωνίας.

Ο Ένγκελς έγραψε εκείνη την εποχή για την “ιδιαίτερη” και “αριστοκρατική” θέση που καταλάμβαναν οι γηγενείς (λευκοί Αγγλοσάξονες) εργάτες στην επαρχία. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος του προλεταριάτου, ειδικά σε πόλεις όπως το Σικάγο, ήταν από τη Γερμανία, την Ιρλανδία, τη Βοημία, τη Γαλλία, την Πολωνία και τη Ρωσία. Κύματα μεταναστών οδηγήθηκαν το ένα εναντίον του άλλου - πείστηκαν σε γκέτο φτωχογειτονιές, οδηγήθηκαν σε πόλεμο μεταξύ τους, που χρησιμοποιήθηκε για να τα οδηγήσει ολοένα και πιο χαμηλά.

Πολλοί ήταν αναλφάβητοι αγρότες, ριγμένοι σε μια αλλοτριωτική μάχη για την επιβίωση. Αλλά υπήρχαν και άλλοι διαμορφωμένοι μέσα από τον ταξικό πόλεμο. Ειδικά για τους προλεταριούς από τη Γερμανία υπήρχε μια “μολυσματική” συνείδηση: καλά μαθημένη, διαμορφωμένη μέσα από σύνθετες εμπειρίες, σφόδρα εχθρική στην παγκόσμια κυρίαρχη τάξη. Και αυτοί οι ριζοσπάστες ήταν μισητοί, τρομακτικοί και δυσφημισμένοι.

Ένας προλετάριος περιέγραφε τον εαυτό του: “Βάρβαροι, άγριοι, αναλφάβητοι, αμόρφωτοι Αναρχικοί από την Κεντρική Ευρώπη, άνδρες που δεν μπορούν να κατανοήσουν το πνεύμα του ελεύθερου Αμερικανικού συντάγματος μας – είμαι κι εγώ ένας από αυτούς.”

Ένα χρόνο μετά την Κομμούνια του Παρισιού, το χειμώνα του 1872: χιλιάδες έμειναν άστεγοι και λιμοκτονούσαν από την Μεγάλη Πυρκαγιά του Σικάγου που διαφημιζόταν ως ανακουφιστική. Πολλοί φώναζαν το σύνθημα “Ψωμί ή αίμα.” Πήραν αίμα. Οδηγήθηκαν στη σήραγγα κάτω από τον ποταμό του Σικάγο, εκεί πυροβολήθηκαν και ξυλοκοπήθηκαν.

1877: ένα μεγάλο απεργιακό κύμα εξαπλώνεται κατά μήκος των σιδηροδρομικών γραμμών, εκρήγνυται σε γενικές απεργίες σε μεγάλες σιδηροδρομικά κέντρα, συμπεριλαμβανομένου του Σικάγο. Μια νέα ριζοσπαστική ηγεσία προέκυψε, ιδίως μεταξύ των γερμανών μεταναστών που συνδέονταν με την πρώτη Διεθνή του Μαρξ και του Ένγκελς. Μαζί τους βρισκόταν ένας γηγενής ακτιβιστής, ο Άλμπερτ Πάρσονς (Albert Parsons). Εδώ συγκεντρώθηκε πολιτική εμπειρία από δύο ηπείρους, από τις αναταραχές της Ευρώπης και το κίνημα κατά της δουλείας των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο Πάρσονς, για παράδειγμα, ήταν ένας Ρεπουμπλικάνος Ριζοσπάστης μέσα στην ταραχώδη περίοδο του κινήματος χειραφέτησης των σκλάβων, και είχε αφηφήσει τους ευγενείς της Τεξανής κοινωνίας. Παντρεύτηκε μια απελευθερωμένη σκλάβα, μικτού αίματος, τη Λούσυ Πάρσονς (Lucy Parsons), η οποία ως πολιτική προσωπικότητα θα αποτελέσει πηγή έμπνευσης.

Οι μαζικές απεργιακές διαδηλώσεις του 1877 στο Σικάγο, διαλύθηκαν με πυροβολισμούς από τη αστυνομία.

Το προσάναμμα της Οργής στέγνωνε

Προηγουμένως οι συνθήκες ζωής στην Αμερική, ακόμη και για τους εξαθλιωμένους μετανάστες, ήταν καλύτερες από ό, τι στις χώρες που είχαν αφήσει πίσω τους. Με την εκρηκτική ανάπτυξη της βιομηχανίας, καθώς και τη συστηματική κατάκτηση της αμερικανικής ηπείρου από τους Μεξικανούς και Ιθαγενείς λαούς, υπήρχε από καιρό μια σταθερή έλλειψη εργατικού δυναμικού, η οποία οδηγούσε σε χαμηλή ανεργία και σχετικά υψηλούς μισθούς. Επιπλέον, ο εν λόγω ειδικός πόρος των Ηνωμένων Πολιτειών - δωρεάν (δηλαδή κλεμμένη) γη - έδωσε σε ολόκληρα τμήματα των εργαζόμενων τάξεων, τουλάχιστον την ελπίδα της απόκτησης ιδιοκτησίας. Μια αίσθηση ευκαιρίας, ακόμη και κερδοσκοπικής μανίας διεισδύει βαθιά στις τάξεις των εργαζομένων.

Ωστόσο, από τη δεκαετία του 1880 σαρωτικές αλλαγές απόκοψαν την υλική βάση για τέτοια "Αμερικάνικα Όνειρα".

Η καπιταλιστική τάξη είχε νικήσει τους Νοτίους ιδιοκτήτες σκλάβων μόνο λίγες δεκαετίες πριν και κατά τη διάρκεια του 1870 είχε αφομοιώσει αυτούς τους εκμεταλλευτές του μαύρου δέρματος σε μια πιο "μοντέρνα" τάξη. Οι πρόσφατα απελευθερωμένοι σκλάβοι είχαν αποπλιστεί, απογυμνωθεί από όλα τα πολιτικά δικαιώματα, και προσδεθεί στο ημιφεουδαρχικό σύστημα της "κοινής καλλιέργειας" (sharecropping). Το σύνολο της χώρας ένιωθε τον πολιτικό άνεμο να αλλάζει κατεύθυνση από τη Ριζοσπαστική Ανασυγκρότηση σε νέες ριπές θριαμβευτικής αντίδρασης.

Την ίδια περίπου εποχή ολοκληρώθηκε ο τελευταίος "Πόλεμος των Ινδιάνων". Το 1886 ήταν η χρονιά της τελικής παράδοσης του Τζερόνιμο (Geronimo). Μέσα σε δύο χρόνια, ο Καθιστός Ταύρος (Sitting Bull) θα δολοφονηθεί από κυβερνητικούς πράκτορες κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του Χορού των Φαντασμάτων "Ghost Dance". Για πολλούς εργαζόμενους αυτή η οριστική κατάκτηση επί των Ινδιάνων σημαίνει ότι τα σύνορα ήταν κλειστά. Δεν υπάρχει πλέον "ελεύθερη γη" να κλέψουν, καμία «βαλβίδα ασφαλείας» για το πλεονάζων εργατικό δυναμικό. Σε συνδυασμό με αυτό, μια καταστροφική "Μεγάλη Ύφεση" ήρθε το 1873 και διήρκεσε δύο δεκαετίες.

Η ανεργία ανέβηκε ραγδαία. Η αντικατάσταση των προηγούμενων θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης από μηχανές έφερε ιστορικές αλλαγές στη δομή της εργατικής τάξης. Η φτώχεια και οι ολοένα και πιο άσχημες συνέπειές της πήρε πρωτοφανείς μορφές.

Έχοντας τσακίσει τους Ινδιάνους, εξαπατήσει το Μεξικό, νικήσει τους ιδιοκτήτες σκλάβων και στη συνέχεια προδώσει τους ίδιους τους σκλάβους, ο Αμερικανικός καπιταλισμός έστρεψε την προσοχή του στο εισαγόμενο εργατικό δυναμικό στα εργοστάσια. Ωστόσο, ενώ η άρχουσα τάξη παγίωσε αυτό το λαμπερό σύστημα – μέσα στην εξαθλίωση, υπήρχαν άντρες και γυναίκες που άρχισαν να ονειρεύονται νέα όνειρα, όνειρα προλεταριακά. Σε μια Βαβέλ γλωσσών, αυτά τα όνειρα βρήκαν έκφραση - την πολιτική.

Τα σύννεφα της καταιγίδας πυκνώνουν

Μετά το 1877 οι δύο αντίπαλες τάξεις είχαν κατανοήσει καλά ότι σύντομα μια νέα σύγκρουση θα ξεσπάσει. Η αστική τάξη είδε μια "Αμερικανική Κομμούνια" στον ορίζοντα και προετοιμάστηκε για να την καταστείλει με αιματηρά μέσα: οπλοστάσια είχαν χτιστεί ως φρούρια σε κάθε μεγάλη πόλη, η εθνοφρουρά είχε μετατραπεί σε ένα σύγχρονο στρατό και εξοπλίστηκε με σύγχρονα όπλα, σε κάθε βιομηχανική περιοχή, οι καπιταλιστές προσέλαβαν μεγάλες ιδιωτικές στρατιές πληροφοριοδοτών, τραμπούκων και Πίνκερτον (Pinkertons).

Οι εργαζόμενοι προετοιμάστηκαν επίσης, τόσο πολιτικά όσο και στρατιωτικά. Μυστικές οργανώσεις, συνδικάτα και κόμματα της εργατικής τάξης διαμορφώνονται και στο εσωτερικό τους μαίνεται η συζήτηση για το πώς οι καταπιεσμένοι θα πρέπει να ανταποκριθούν στην επιδείνωση των συνθηκών ζωής τους. Σήμερα, όταν η ίδια ακριβώς φράση, "Αμερικανικό εργατικό κίνημα" φέρνει στο νου εικόνες σοβινισμού και αντίδρασης, μπορεί να είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς τη ριζοσπαστική λάμψη που εξέπεμπαν κάποτε τα συνδικάτα.

Τα συνδικάτα τότε ήταν ημιπαράνομα (ή εντελώς παράνομα) δίκτυα στο εσωτερικό των εργοστασίων. Η αστυνομία τακτικά εισέβαλε και διέλυε τις εργατικές συνελεύσεις, ξυλοκοπώντας και φυλακίζοντας τους οργανωτές. Ο Φρίντριχ Ένγκελς γράφει: "Βρίσκονται σε μια συνεχή διαδικασία εξέλιξης και επανάστασης, μια πυκνή μάζα από πλαστικό υλικό σε ζύμωση, αναζητώντας κατάλληλο σχήμα και μορφή για την ίδια τη φύση της".

Η απεργία τότε συχνά σήμαινε την έναρξη πολέμου με όλες τις δυνάμεις της κοινωνίας. Η στρατολόγηση απεργοσπαστών από τους λιμοκτονούντες κατοίκους των παραγκουπόλεων αποτελούσε ρουτίνα. Στάσεις εργασίας, ακόμη και εκείνες που επικεντρώθηκαν σε καθαρά οικονομικά θέματα, πήραν γρήγορα τον χαρακτήρα απελπισμένων εξεγέρσεων και εξαπλώθηκαν σαν επιδημία στην τάξη στο σύνολό της.

Το Σικάγο γέννησε μια ιδιαίτερα ριζοσπαστική σκηνή. Επαναστάτες υπήρχαν στον κεντρικό πυρήνα της Κεντρικής Εργατικής Ένωσης, του μεγαλύτερου από τα ανταγωνιστικά συνδικαλιστικά δίκτυα. Στο πλαίσιο αυτό, οι επαναστάτες κυκλοφόρησαν μια πραγματικά εμπρηστική εφημερίδα: Το δεκαπενθήμερο "Συναγερμό", την εφημερίδα του Άλμπερτ Πάρσονς, με αγγλόφωνο κοινό της τάξης των 2.000 - 3.000. Ο Αύγουστος Σπιζ (August Spies) επιμελούνταν την καθημερινή Γερμανική Εφημερίδα των Εργατών (Arbeiter Zeitung) με κυκλοφορία 5.000 φύλλα. Αρκετά άλλα επαναστατικά όργανα εμφανίστηκαν σε διάφορους χρόνους. Ζωηρή πολεμική και ζήμωση μαινόταν μεταξύ των εργαζομένων σε τρεις ή τέσσερις γλώσσες.

Ένα ψήφισμα που εγκρίθηκε από την Κεντρική Εργατική Ένωση του Σικάγου το 1885 πιάνει τον παλμό: "Πρέπει επειγόντως να καλέσουμε την τάξη των μισθωτών να εξοπλιστεί, ώστε να είναι σε θέση να βάλει εμπρός ένα τέτοιο επιχείρημα ενάντια στους εκμεταλλευτές το οποίο να μπορεί από μόνο του να είναι αποτελεσματικό: τη βία."

Οι εκκλήσεις αυτές δεν ήταν καθόλου αφηρημένες. Στο Σικάγο ο πυρήνας των εργαζομένων, στη συντριπτική τους πλειοψηφία από τη Γερμανία, δημιούργησε ένοπλες πολιτοφυλακές που ονομάστηκαν Lehr und Wehr Vereins (Ενώσεις Μελέτης και Αντίστασης) για να απαντήσει στην βία των εργοδοτών και στους ιδιωτικούς στρατούς τους. Μαζί τους ήταν η Αγγλική Ένωση (για αγγλόφωνους εργαζομένους), οι Σκοπευτές της Βοημίας (για τους Τσέχους), και μια Γαλλική ομάδα. Έχουν καταγραφεί δέκα οργανώσεις, πολλές με επικεφαλής τους βετεράνους των ευρωπαϊκών και αμερικανικών πολέμων. Χωρίς να αποτελεί έκπληξη, η αστική τάξη απάντησε το 1879 απλώς απαγορεύοντας αυτές τις πολιτοφυλακές εργαζομένων, και ένα παρατεταμένο μάθημα άρχισε να ξεδιπλώνεται στην αμερικανική δημοκρατία. Ενώ οι αστικοί στρατοί είχαν εμφανώς ενισχυθεί σε κάθε επίπεδο, οι εργάτες επέλεξαν τη δικαστική οδό μέχρι και το Ανώτατο Δικαστήριο το οποίο ψυχρά τους αρνήθηκε το "συνταγματικό δικαίωμα να κρατούν και να φέρουν όπλα." Σε μια Αμερική όπου οι παράδοση των πιστολάδων ήταν ακόμη ζωντανή, μια τέτοια απόφαση αποτελούσε ένα συγκλονιστικό προηγούμενο. Μερικά ένοπλα κλαμπ διαλύθηκαν, άλλα πέρασαν στην παρανομία.

Εν τω μεταξύ, η αυξανόμενη δύναμη των ριζοσπαστικών δυνάμεων της εργατικής τάξης συναντήθηκε με μια ξεκάθαρη αποτυχία των εκλογικών δραστηριοτήτων. Οι φιλοδοξίες της εργατικής τάξης στις κάλπες κατεστάλησαν με τα πιο βάνουσα μέσα: νοθείες, δωροδοκίες και επιθέσεις της αστυνομίας.

Ως αποτέλεσμα, μέσα στις βάνουσες συγκρούσεις του 1877 και στην πολύπλοκη επαύριον τους ένα σημαντικό τμήμα του προλεταριάτου, ειδικά στο κέντρο του Σικάγο, άρχισε να δυσπιστεί έντονα απέναντι στο αμερικανικό συνταγματικό σύστημα ως όχημα χειραφέτησης. Τους έλεγαν "το ενοχλητικό στοιχείο", ένας αστός δήλωνε οργισμένα ότι "σε μεγάλο βαθμό αποτελούνται από τις αδαείς κατώτερες τάξεις Βαυαρών, Βοημών, Ούγγρων, Γερμανών, Αυστριακών και άλλων που πραγματοποιούσαν μυστικές συναντήσεις σε οργανωμένες ομάδες οπλισμένες και εξοπλισμένες όπως στα πρότυπα των μηδενιστών της Ρωσίας και των κομμουνιστών της Γαλλίας. Ονόμαζαν τους εαυτούς τους σοσιαλιστές. Το έμβλημα τους ήταν κόκκινο."

Δυστυχώς, το κύριο οργανωμένο σοσιαλιστικό κόμμα εκείνη την εποχή, το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα, τέθηκε υπό τον έλεγχο ρεφορμιστών που λάτρευαν την εκλογική αρένα και απέρριπταν τον ένοπλο αγώνα. Αν και αυτοί οι πρώτοι ρεβιζιονιστές μερικές φορές ισχυρίζονταν ότι ακολουθούν τον Καρλ Μαρξ, ήταν ακριβώς αυτό το είδος για το οποίο ο Μαρξ έγραψε: "Έχω σπείρει δόντια δράκων και η συγκομιδή ήταν ψύλλοι." Το ΣΕΚ διέγραψε τις δυνάμεις των Ενώσεων Μελέτης και Αντίστασης, υποστηρίζοντας ότι οι ένοπλοι εργάτες κάνουν κακό στην εικόνα του κόμματός.

Η σοσιαλιστική ιδεολογία που ήταν κυρίαρχη μεταξύ των πιο επαναστατικά σκεπτόμενων εργαζομένων ήταν ο αναρχισμός, σε μια συγκεκριμένη συνδικαλιστική μορφή ονομάστηκε «η Ιδέα του Σικάγου».

Η επαναστατική ώθηση της «Ιδέας του Σικάγου»

Αυτή η "Ιδέα του Σικάγου" εκφράστηκε σε ένα αναρχικό μανιφέστο που γράφτηκε στο Πίτσμπουργκ στο Συνέδριο του "Διεθνούς Συνδέσμου των Εργατών" (International Working People's Association) τον Οκτώβριο του 1883. Το μανιφέστο αυτό διακήρυξε:

"Αυτό το σύστημα είναι άδικο, τρελό και δολοφονικό. Είναι, ως εκ τούτου, αναγκαίο να το καταστρέψουμε ολοκληρωτικά με όλα τα μέσα, και με τη μεγαλύτερη ενέργεια από την πλευρά του καθενός που υποφέρει από αυτό, και που δεν θέλει να είναι υπαίτιος, λόγω αδράνειας, για τη συνέχιση της ύπαρξής του."

"Ζύμωση για το σκοπό της οργάνωσης. Οργάνωση για το σκοπό της εξέγερσης. Σε αυτά τα λίγα λόγια περιγράφεται ο δρόμος που πρέπει να πάρουν οι εργαζόμενοι, αν θέλουν να απαλλαγούν από τις αλυσίδες τους ..."

"Αν ποτέ θα μπορούσε να τεθεί οποιοδήποτε ερώτημα σχετικά με αυτό το σημείο, πρέπει να έχει εδώ και πολύ καιρό διαλυθεί από τις βιαιότητες που διαπράττει η αστική τάξη συνεχώς, σε όλες τις χώρες - στην Αμερική, καθώς και στην Ευρώπη, όποτε το προλεταριάτο κινητοποιείται για να βελτιώσει τους όρους ζωής του. Γίνεται, λοιπόν, προφανές ότι η πάλη του προλεταριάτου με την αστική τάξη θα έχει βίαιο, επαναστατικό χαρακτήρα."

Η "Ιδέα του Σικάγου" συγκεκριμένα πολέμησε την αντίληψη ότι η ατομική τρομοκρατία και

οι δολοφονίες θα μπορούσαν να καταστρέψουν τον καταπιεστή. Οραματίστηκε τη δημιουργία ενός μαζικού κινήματος της τάξης τους, το οποίο θα περιφρονεί τον αγώνα για ψίχουλα. Για τους επαναστάτες, και για την αστική τάξη, η Κομμούνα του Παρισιού είχε δώσει ένα μοντέλο για το τι θα μπορούσε να συμβεί.

Μεταξύ των ρεβιζιονιστών και κάποιων άλλων ιστορικών που έγραψαν για την Πρωτομαγιά, αυτή η πίστη στην επαναστατική βία αντιμετωπίζεται ως κάτι που είτε πρέπει να κρυφτεί είτε να καταγγελθεί. Ωστόσο, ποιός αληθινός επαναστάτης σήμερα μπορεί να βρει εδώ έδαφος για κριτική;

Η πραγματική αδυναμία της “Ιδέας του Σικάγο” και του κινήματος που όρισε βρίσκεται ακριβώς στη λατρεία του αυθορμητισμού. Υπήρξε μια δογματική πεποίθηση ότι οι χαλαρές δομές των συνδικάτων θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως επαρκή οχήματα για την επαναστατική νίκη. Αυτή η πεποίθηση έρεε από τη δογματική αναρχική θεώρηση ότι το κέλυφος της παλιάς κοινωνίας μπορεί και πρέπει να σπάσει μόνο από την αποφασιστική γενική απεργία των εργαζομένων, και ότι, στη συνέχεια, ένας νέος κόσμος θα αναδυθεί αυτόματα από την αυτο-οργάνωση των καταπιεσμένων. Στόχος τους ήταν μια μυστηριώδης “φυσική τάξη”, όχι ένα νέο επαναστατικό κράτος. Σχεδίαζαν να διαλύσουν την κρατική εξουσία, αλλά όχι να την ασκήσουν.

Οι προελαύνουσες δυνάμεις

Όταν το προλεταριάτο ανέκαμψε από τα γεγονότα του 1877, οι κινήσεις του άρχισαν να διαχέονται σαν πυρκαγιά, και μάλιστα πυρκαγιά που είχε συγκεκριμένο στόχο: το θωρο.

Ένα από τα εθνικά συνδικαλιστικά δίκτυα, η Ομοσπονδία Οργανωμένων Συνδικάτων και Εργατικών Κέντρων (Federation of Organized Trades and Labor Unions) κάλεσε σε εθνική μέρα δράσης. Πρότειναν την πρώτη Μαΐου 1886 ως ημέρα όπου οι εργάτες θα έπρεπε να κατακτήσουν το οκτάωρο και να κλείσουν τις πύλες κάθε εργοστασίου που δεν συμμορφωνόταν. Το οκτάωρο θα μεταμορφωνόταν από οικονομικό αίτημα των εργατών απέναντι στους εργοδότες τους σε πολιτικό αίτημα μιας ολόκληρης τάξης.

Το σχέδιο έγινε δεκτό με τεράστιο ενθουσιασμό. Ένας ιστορικός γράφει ότι «δεν ήταν παρά μια σχεδόν τυπική χειρονομία, η οποία λόγω της αλλαγής των συνθηκών το 1886, μετασηματίστηκε σε επαναστατική απειλή». Στη χώρα δημιουργήθηκε ένα τεράστιο γαϊτανάκι. Οι Ιππότες της Εργασίας αύξησαν τα μέλη τους από 100.000 το καλοκαίρι του 1885 σε 700.000 ένα χρόνο αργότερα.

Σχεδόν περιττεύει να εξηγήσουμε γιατί το αίτημα για οκτάωρο έγινε δεκτό με τόσο ενθουσιασμό. Τα δεκαοκτάωρα εργασίας ανά ημέρα ήταν ρουτίνα. Οι εργάτες δούλευαν κυριολεκτικά μέχρι θανάτου. Οι ζωές τους εξαντλούνταν σε εργασία, σύντομο ύπνο και πείνα. Προτού οι εργάτες ως τάξη αποκτήσουν την ικανότητα να διαβούν μακρινούς ορίζοντες διψούσαν για ελεύθερες στιγμές σκέψης και αυτομόρφωσης.

Στους δρόμους τραγουδούσαν:

Κουραστήκαμε για το τίποτα να μοχθούμε

Μα αρκετά γυμνοί για να επιζούμε

Ποτέ μια στιγμή για να σκεφτούμε

Το 1886 μετατράπηκε σε μια «τρελή χρονιά». Ήδη πριν την άνοιξη στη χώρα ξέσπασε κύμα απεργιών. Δυο μήνες πριν την Πρωτομαγιά, ένας ιστορικός γράφει ότι « [στο Σικάγο] ξεσπούσαν επανειλημμένα ταραχές και ήταν στην καθημερινότητα να βλέπεις κλούβες με οπλισμένους αστυνομικούς να αλωνίζουν στην πόλη». Ο εκδότης της Chicago Daily News έγραφε ότι “προβλεπόταν επανάληψη των εξεγέρσεων της παρισινής κομμούνας”.

Μεταξύ των εργατών τα “σύννεφα της καταιγίδας” προκάλεσαν εντονότερες συζητήσεις. Οι διαφορετικές πολιτικές τάσεις είχαν σοβαρές αμφιβολίες για το κίνημα- για διαμετρικά αντίθετους λόγους η κάθε μία. Η συντηρητικότερη ηγεσία των “Ιπποτών της Εργασίας” εξέδωσε μια εσωτερική εγκύκλιο εξηγώντας τη θέση της. Το τροπάρι της «αργής και υπομονετικής εκπαιδευτικής δουλειάς» είναι σήμερα πλέον πολύ γνωστό.

«Κανένας κλάδος των Ιπποτών της Εργασίας δεν πρέπει να απεργήσει την Πρωτομαγιά για το οκτάωρο έχοντας την εντύπωση ότι εκτελεί διαταγές ανωτέρων, διότι τέτοια διαταγή δεν δόθηκε και ούτε θα δοθεί. Ούτε οι εργαζόμενοι ούτε οι εργοδότες δεν είναι εκπαιδευμένοι σχετικά με τις ανάγκες του μειωμένου ωραρίου. Αν ένας κλάδος θεωρεί ότι είναι εκπαιδευμένος στο παραπάνω να θυμάται ότι υπάρχουν πολλοί που είναι σε πλήρη άγνοια για το κίνημα. Από τους 60 εκ. ανθρώπους σε ΗΠΑ και Καναδά η τάξη μας έχει πιθανόν 300 χιλιάδες. Μπορούμε να στρέψουμε τα εκατομμύρια ανθρώπων υπέρ του μειωμένου ωραρίου πριν την Πρωτομαγιά; Όχι βέβαια. Ας μάθουμε πρώτα εμείς γιατί το ωράριό μας πρέπει να μειωθεί και ας το διδάξουμε έπειτα και στους άλλους.»

Το γεγονός ότι ο συγγραφέας της εγκυκλίου, Terence Powderly, φοβόταν στην πραγματικότητα την συνειδητοποίηση (και όχι την άγνοια) των εργατών φαίνεται και σε άλλο ένα σημείο στην εγκύκλιο:

«Οι κεφαλαιοκράτες δεν είναι εχθροί μας. Αν ίσχυε κάτι τέτοιο, ο εργάτης του σήμερα θα ήταν εχθρός του αυριανού βιοπαλαιστή συναδέλφου του, γιατί σε τελική ανάλυση αυτό που προσπαθούμε να μάθουμε είναι πώς να αποκτήσουμε κεφάλαιο και πώς να το χρησιμοποιήσουμε σωστά.»

Αντίθετα, οι αναρχικοί αμφισβητούσαν το πλάνο για οκτάωρο γιατί ως αίτημα άφηνε το σύστημα αλώβητο. Όπως και ο Μαρξ, τον οποίον διάβαζαν αρκετοί ηγέτες του αναρχικού κινήματος, πίστευαν ότι «αντί για το συντηρητικό μόττο «δίκαιη ανταμοιβή για την ανάλογη εργασία», [η εργατική τάξη] θα έπρεπε να γράψει στα πανό της το επαναστατικό σύνθημα: «Κατάργηση της μισθωτής εργασίας».

Ωστόσο, αντίθετα με τον Μαρξ, οι αναρχικοί δυσκολεύονταν να καταλάβουν το ρόλο που θα μπορούσε να παίξει ένα ταξικό πολιτικό κίνημα στο να καταστήσει το προλεταριάτο μια δύναμη με ταξική συνείδηση. Ο ίδιος ο Albert Parsons ήταν από καιρό ενεργός στις Λίγκες του Οκταώρου. Κι όμως το Δεκέμβρη του 1885 γράφει στην εφημερίδα του, με τον τίτλο Alarm: “Εμείς της Διεθνούς (εννοώντας τον αναρχικό Διεθνή Σύνδεσμο των Εργατών) δεχόμαστε συχνά ερωτήσεις για τους λόγους που δεν στηρίζουμε ενεργά το κίνημα του οκταώρου. Ας πάρουμε ότι μπορούμε, λένε οι φίλοι που στηρίζουν το οκτάωρο, γιατί αν ζητήσουμε πολλά μπορεί να μην πάρουμε τίποτα. Απαντάμε: Γιατί δεν συμβιβάζομαστε. Η θέση μας ότι οι καπιταλιστές δεν μπορούν να έχουν αποκλειστική κυριότητα στα μέσα της ζωής μας δεν μπορεί παρά να είναι είτε σωστή είτε λάθος. Αν είναι σωστή, το ότι οι καπιταλιστές έχουν δικαίωμα στο οκτάωρο της δουλειάς μας είναι περισσότερο από

συμβιβασμός. Είναι η αποδοχή στην πράξη της ορθότητας της μισθωτής εργασίας». Ο αναρχικός τύπος ανέφερε ότι: «αν και το οκτάωρο θα έπρεπε πλέον να εφαρμοστεί, ωστόσο ο μισθωτός εργάτης... θα παρέμενε σκλάβος του αφεντικού του.»

Αυτή η θέση αγνοούσε τους όρους έκβασης της ταξικής πάλης στη δεδομένη χρονική στιγμή. Μέχρι και εκείνη την δεκαετία η αστική τάξη έπαιζε κυρίαρχο ρόλο στο επαναστατικό κίνημα λόγω της ηγετικής της θέσης στον αγώνα κατά της δουλοκρατίας. Σε αυτό το πλαίσιο το αίτημα για οκτάωρο θα έπαιζε κομβικό ρόλο στην διαφοροποίηση των ανερχόμενων προλεταριακών αιτημάτων από αυτά των άλλων τάξεων.

Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ τάξεων ετίθετο αντικειμενικά από τους εργάτες- και ανεξαρτήτως των αλλοιώσεων από μετέπειτα ιστορικούς, αυτός ήταν και ο τρόπος που έγινε αντιληπτό και το κίνημα του οκταώρου από όλες τις πλευρές. Προφανώς και υπήρχαν εργάτες που έσπευσαν να συνταχθούν με το κίνημα έχοντας τον ιδιοτελή στόχο να κερδίσουν μερικές ώρες εργασίας για τους εαυτούς τους ή την πτέρυγα του εργοστασίου που δούλευαν. Είναι στη φύση όλων των μεγάλων κινήματων να έλκουν πρώην παθητικά και μη συνειδητοποιημένα κομμάτια του προλεταριάτου. Ωστόσο η παρουσίαση αυτής της τάσης ως πεμπουσίας του 1886, επί παραδείγματι από τους ρεβιζιονιστές, είναι παραπάνω από ψευδής. Πρόκειται για μια προσπάθεια να καταλογιστεί στο προλεταριάτο ότι οι φιλοδοξίες του δεν ήταν τίποτα παραπάνω από το να κερδίσει λίγη ξεκούραση και άνεση μέσα στο σύστημα.

Αντίθετα από τον Πάουντερλυ, οι αναρχοσοσιαλιστές του Σικάγο, ήταν απολύτως μη διατεθειμένοι να σταθούν ενάντια σε αυτό το ιστορικό κίνημα ιδίως όταν αντιλήφθηκαν τον αντικειμενικό αντίκτυπο που θα είχε. Έκαναν πέρα τυχόν προκαταλήψεις και συστρατεύθηκαν με ένα, σε μεγάλο βαθμό, αυθόρμητο κίνημα για να το μπολιάσουν με επαναστατικό περιεχόμενο.

Ο Πάρσονς έγραφε ότι οι δυνάμεις ενώθηκαν «πρώτον γιατί ήταν ένα ταξικό κίνημα ενάντια στην καταπίεση, και με αυτήν την έννοια ιστορικό, αναγκαίο και με δυναμική. Δεύτερον, επιλέξαμε να μην είμαστε απ' έξω για να μην παρεξηγηθούμε από τους συναδέλφους μας.»

Στις 19 Μαρτίου 1886 η Εφημερίδα των Εργατών έγραφε τα εξής: «Αν δεν πασχίσουμε σήμερα για μια αιματηρή επανάσταση δεν θα αφήσουμε στα παιδιά μας τίποτα παρά φτώχεια και σκλαβιά. Γι'αυτό ετοιμαστείτε σιωπηλά και ταπεινά για την επανάσταση.» Η Ένωση Μελέτης και Αντίστασης μεγάλωνε ξεπερνώντας τα χίλια μέλη λίγο πριν την άνοιξη. Αντίστοιχες αμυντικές πολιτοφυλακές σχηματίστηκαν στο Σινισνάτι, το Ντιτρόιτ, το Σαιντ Λούις, η Όμαχα, το Νιούαρκ, τη Νέα Υόρκη, το Σαν Φρανσίσκο, το Ντένβερ και άλλες πολιτείες.

Όσο έφτανε η μέρα της κρίσης εβδομαδιαίες πορείες γέμιζαν το Σικάγο με πανό που έγραφαν «Κοινωνική Επανάσταση», «Κάτω οι θρόνοι, οι ναοί και ο πλούτος» και «Εργάτες οπλιστείτε». Αναμμένες δάδες φώτιζαν τα πρόσωπα των εργατών στις βραδινές διαδηλώσεις ενώ τραγουδούσαν:

« Τα μιλιούνια του μόχθου τώρα ξυπνούν.

Κοιτάχτε τους να περπατούν.

Όλοι οι τύραννοι τώρα τρέμουν

Λίγο προτού για πάντα ξεχαστούν.»

Την παραμονή της Πρωτομαγιάς η Εφημερίδα των Εργατών περιείχε τα παρακάτω αποσπάσματα που αποτυπώνουν τις αιχμές που είχαν δημιουργηθεί.

«Γενναία μπροστά! Η σύγκρουση ξεκίνησε. Μια στρατιά μισθωτών είναι άνεργη. Ο καπιταλισμός κρύβεται πίσω από τις ταξικές επάλλξεις. Εργάτες, ας είναι το σύνθημά μας: Κανένας συμβιβασμός, πίσω οι δειλοί, μπροστά οι άνθρωποι.»

«Ο κύβος ερρίφθη. Η πρώτη Μαΐου ήρθε. Εδώ και 20 χρόνια οι εργάτες παρακαλούν τους εκβιαστές τους να εγκαθιδρύσουν οκτάωρο, αλλά το αίτημα τους αναβάλλεται με υποσχέσεις. Πριν 2 χρόνια συμφώνησαν, το οκτάωρο να ισχύσει σε όλες τις ΗΠΑ την πρώτη Μαΐου του 1886. Το δίκιο αυτού του αιτήματος έγινε αποδεκτό από όλες τις πλευρές. Απ' ότι φαίνεται όλοι ήταν υπέρ του να μειωθεί το ωράριο. Αυτό που στη θεωρία ήταν μετριοπαθές και λογικό τώρα είναι θρασύ και παράλογο. Έγινε τελικά σαφές ότι η συμφωνία έγινε για να κρατήσει τους αφελείς αμόρφωτους εργάτες μακριά από το Σοσιαλισμό.»

«Ποτέ δεν πέρασε από το μυαλό του εργοδότη ότι ο εργάτης θα πίεζε ενεργά για το οκτάωρο. Παραμένει ανοιχτό το αν οι εργάτες θα υποκύψουν ή θα μεταδώσουν στους παραλίγο δολοφόνους τους σεβασμό για τις μοντέρνες απόψεις. Ελπίζουμε το δεύτερο».

Το θέμα της εφημερίδας περιείχε και μια σοβαρή προειδοποίηση: «Λέγεται ότι πάνω σε έναν από τους συλληφθέντες συντρόφους στη Νέα Υόρκη βρέθηκε λίστα με ονόματα συντρόφων, που όλοι συνελήφθησαν. Γι' αυτό, τέλος με τις λίστες και τα πρακτικά όπου αυτά κρατούνται. Οπλίστε τα όπλα σας και ετοιμάστε τα πυρομαχικά σας. Οι πληρωμένοι δολοφόνοι των καπιταλιστών, οι αστυνομία και οι πολιτοφυλακές είναι έτοιμοι να δολοφονήσουν. Κανείς εργάτες δεν θα αφήνει το σπίτι του με άδειες τσέπες.»

Η άρχουσα τάξη προετοιμαζόταν και αυτή εστιάζοντας κυρίως στην εργατική ηγεσία. Το εντιτόριαλ της Chicago Mail ήταν δυσοίωνο. Υπάρχουν δύο επικίνδυνοι κακοποιοί σε αυτήν την πόλη. Δύο δειλοί που παραμονεύουν και προσπαθούν να δημιουργήσουν προβλήματα. Ο ένας λέγεται Πάρσονς. Ο άλλος Σπιζ... Σημειώστε τους. Κρατήστε τα μάτια σας πάνω τους. Θεωρήστε τους προσωπικά υπεύθυνους για ό,τι πρόβλημα δημιουργηθεί. Χρησιμοποιήστε τους για παραδειγματισμό αν δημιουργηθεί πρόβλημα.

May Day!

Πρώτη Μαΐου, 1886: Μια εφημερίδα του Σικάγο έγραφε: «από τις καπνοδόχους των εργοστασίων και των μύλων δεν έβγαζαν καπνό. Τα πάντα προμήνυαν μια ευλαβικά ήσυχη μέρα.» Η Philadelphia Tribune έγραφε: «Το εργατικό στοιχείο σαν να δαγκώθηκε από ένα είδος παγκόσμιας ταραντούλας. Χορεύει σαν τρελό.»

Στο Ντιτρόιτ 11 χιλιάδες εργάτες έκαναν οκτάωρη διαδήλωση. Στη Νέα Υόρκη μια λαμπαδηδρομία με 25 χιλιάδες κόσμο πλημμύρισε από το Μπρόντγουέυ ως την Γιούνιον Σκουέρ, ενώ απέργησαν 40 χιλιάδες.

Στο Σινσινάτι ένας εργάτης περιγράφει το εναρκτήριο λάκτισμα: «Κυκλοφορούσαν μόνο κόκκινες σημαίες... το μόνο τραγούδι που τραγουδούσαμε ήταν οι Μασσαλιώτες Εργάτες. Ένα τάγμα εργατών με 400 τουφέκια Σπρίνγκφιλντ προπορευόταν της πομπής. Ήταν η

Ένωση Μελέτης και Αντίστασης, η εκπαιδευτική κοινότητα προστασίας του εμπόλεμου μόχθου. Υποθέτω ότι όλοι μας περιμέναμε βίαιη εξέγερση.»

Στο Λούισβιλ του Κεντάκι πάνω από 6 χιλιάδες εργάτες, μαύροι και άσπροι διαδήλωναν μέσα από τον εθνικό πάρκο σπάζοντας εκούσια την απαγόρευση εισόδου μαύρων στο πάρκο.

Στο Σικάγο, το προπύργιο της εξέγερσης, πάνω από 30 χιλιάδες κόσμος ήταν στο δρόμο. Οι σταθμοί των τρένων ήταν κλειστοί, οι μάντρες επίσης. Οι αποβάθρες ήταν μπλοκαρισμένες με άδεια κοντέινερ. Οι συντηρητικοί ηγέτες σπρώχτηκαν στο περιθώριο των γεγονότων. Η λεωφόρος Μίσιγκαν ξεχείλιζε από τους προλετάριους και τις οικογένειές τους που διαδήλωναν φορώντας τα καλά τους.

Αλλά η ευλαβική ησυχία ήταν παραπλανητική και πρόσκαιρη. Κρυμμένοι στα σοκάκια και σε στρατηγικά διαλεγμένες στέγες, ένοπλοι αστυνομικοί ήταν έτοιμοι για ανοιχτό πόλεμο. Στα κρατικά οπλοστάσια, χίλιοι εθνοφρουροί είχαν κινητοποιηθεί και ήταν ειδικά εξοπλισμένοι με πολυβόλα Γκάτλινγκ.

Η Επιτροπή Κατοίκων της άρχουσας τάξης του Σικάγο αποφάσισε ότι έπρεπε να δημιουργηθεί τεχνητή αναταραχή για να τσακίσουν και αποκεφαλίσουν το κίνημα. Η αστυνομία άνοιξε πυρ κατά των διαδηλωτών σε όποια πόλη και αν συγκεντρώνονταν. Μια εξαγριωμένη εξιστόρηση της αστυνομίας λέει ότι «την 2η Μαΐου ένα μεγάλο κομμάτι διαδηλωτών πήρε και τόλμησε να γυρίσει ανάποδα την αμερικάνικη σημαία για να συμβολίσει την επανάσταση που θα ερχόταν στους αμερικάνικους θεσμούς.»

Η σφαγή του ΜακΚόρμικ

Το σημείο καμπής ήρθε στα έργα του Μακ Κόρμικ Ρίπερ (McCormick Reaper). Μια ανταπεργία (lockout) ήταν σε εξέλιξη εκεί από τα μέσα του χειμώνα, με κοπάδια απεργοσπάστες να οδηγούνται στα έργα σε καθημερινή βάση από την αστυνομία. Στις 2 Μαΐου, ένας εξαντλημένος Σπιζ εμφανίστηκε για να παραδώσει μια από τις αμέτρητες ομιλίες του στους εργαζόμενους που συγκεντρώθηκαν στο λιβάδι. Ένα πλήθος 6.000 ή 7.000 εργαζομένων άκουσαν την ομιλία του, μερικές εκατοντάδες έφυγαν για να αντιμετωπίσουν τους απεργοσπάστες του ΜακΚόρμικ όταν φεύγανε από τα έργα.

Από την Εφημερίδα των Εργατών της 4ης Μαΐου: “Ξαφνικά πυροβολισμοί ακούστηκαν κοντά στο εργοστάσιο McCormick, καθώς περίπου εβδομήντα πέντε, κάλο-θρεμμένοι και δυνατοί δολοφόνοι, κάτω από την εντολή ενός χοντρού υπαστυνόμου, επιτέθηκαν κατά των εργαζομένων, ακολουθούμενοι από τρεις κλούβες γεμάτες με θηρία του νόμου και της τάξης.”

Σε μια μάχη με πέτρες των εργαζομένων ενάντια στα όπλα των αστυνομικών, οι εργαζόμενοι διαλύθηκαν και τράπηκαν σε φυγή. Χτυπήθηκαν πισώπλατα με σφαίρες. Τουλάχιστον δύο εργάτες έπεσαν νεκροί. Πολλοί τραυματίστηκαν, μεταξύ των οποίων και παιδιά.

Μέσα σε λίγες ώρες ένα φυλλάδιο, γραμμένο από τον οργισμένο Σπιζ, περνούσε μέσα στις φτωχογειτονιές της εργατικής τάξης. “ΕΡΓΑΤΕΣ, ΣΤΑ ΟΠΛΑ!” διακήρυσσε.

“Οι άρχοντες έστειλαν τα μαντρόσκυλα τους - την αστυνομία. Σκότωσαν έξι από τους

αδελφούς μας στο ΜακΚόρμικ σήμερα το απόγευμα. Σκότωσαν τους ταλαίπωρους, διότι, όπως και εσείς, είχαν το θάρρος να παρακούσουν την υπέρτατη βούληση των αφεντικών ... αυξήστε τη δύναμη σας, σαν τον Ηρακλή, για να συντρίψετε το αποτρόπαιο τέρας που προσπαθεί να σας καταστρέψει. Στα όπλα, σας καλούμε στα όπλα! "

Την επόμενη μέρα, στις 3 Μαΐου, η εξάπλωση της απεργίας ήταν "ανησυχητική". Σε εθνικό επίπεδο, σε σύνολο περίπου 340.000 εργαζομένων, 190.000 από αυτούς ήταν σε απεργία. Στο Σικάγο, 80.000 ήταν στο δρόμο. Όταν αρκετές εκατοντάδες ράφτρες βγήκαν στους δρόμους για να συμμετάσχουν στις διαδηλώσεις, η Σικάγο Τρίμπιουν μαινόταν: "Φωνακλούδες Αμαζόνες!"

Σε αυτή τη θερμή στιγμή, η Εφημερίδα των Εργατών απευθύνει έκκληση για ένοπλο αγώνα, όπως πάντα – μόνο που αυτή τη φορά η έκκληση έχει έναν ξεχωριστό χαρακτήρα αμεσότητας:

"Το αίμα κύλησε. Συνέβη όπως έπρεπε. Η πολιτοφυλακή δεν έδρασε μάταια. Είναι ιστορικό δεδομένο ότι η ιδιωτική περιουσία έχει στις ρίζες της την βία. Ο πόλεμος των τάξεων θα ερχόταν... Στη φτωχή παράγκα κουρελιασμένες γυναίκες και παιδιά θρηνούσαν τον σύζυγο και πατέρα. Στο παλάτι, τσουγκρίζουν ποτήρια ξέχειλα με ακριβό κρασί και ποτό στην ευτυχία των αιμοβόρων εγκληματιών του νόμου και της τάξης. Στεγνώστε τα δάκρυά σας, εμείς οι φτωχοί και εξαθλιωμένοι: πάρτε θάρρος σκλάβοι, ενισχύστε τις δυνάμεις σας και ανατρέψτε αυτό το ληστρικό σύστημα."

Στους χώρους συγκεντρώσεων των προλεταρίων μαινόταν μια έντονη συζήτηση - "η καπιταλιστική τίγρη" είχε πράγματι χτυπήσει, και χιλιάδες καταπιάνονταν για να βρουν έναν τρόπο να απαντήσουν. Σημαντικές τάσεις του κινήματος αναζητούσαν τρόπο να προκαλέσουν ξεσηκωμό. Μια μαζική συνέλευση κλήθηκε στη πλατεία Χεημάρκετ (Haymarket) για το βράδυ της 4ης Μαΐου. Με ανησυχία για πιθανή ενέδρα, οι διοργανωτές είχαν επιλέξει ένα μεγάλο ανοιχτό χώρο που προσέφερε πολλές πιθανές οδούς διαφυγής. Μετά από έντονη διαφωνία -ο Σπιζ αργότερα ισχυρίστηκε ότι αυτός έπεισε τους διοργανωτές- αποφασίστηκε να αποσύρουν το αίτημά τους για μια ένοπλη διαδήλωση και αντιθέτως επέλεξαν την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή.

Τα γεγονότα της Χεημάρκετ

Το πρωί της 4 Μαΐου, η αστυνομία επιτέθηκε σε ένα μπλοκ 3.000 απεργών. Συγκεντρώσεις σχηματίζονται σε ολόκληρη την πόλη. Μέχρι το βράδυ η Χεημάρκετ έχει αναδειχθεί ως ένας από τους βασικούς τόπους συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας, με συμμετοχή 3.000 διαδηλωτών.

Οι ομιλίες ακολουθούν η μια την άλλη από το πίσω μέρος ενός βαγονιού. Όταν όμως άρχισε να βρέχει, η συνεδρίαση διαλύθηκε. Ξαφνικά, όταν μόνο μερικές εκατοντάδες παρέμεναν, ένα απόσπασμα από 180 βαριά οπλισμένους αστυνομικούς εμφανίστηκε και ένας αστυνομικός απαίτησε να διαλυθούν οι εργαζόμενοι. Θα λάβει την απάντηση ότι επρόκειτο για μια ειρηνική και νόμιμη συγκέντρωση. Καθώς ο επικεφαλής των αστυνομικών γύρισε να δώσει εντολές στους άνδρες του, ξαφνικά μια βόμβα εξερράγη ανάμεσα στις γραμμές τους. Η αστυνομία μετέτρεψε την πλατεία Χεημάρκετ σε ζώνη ελευθέρων πυρών, έριχνε αλλεπάλληλες σφαίρες στο πλήθος, σκοτώνοντας πολλούς διαδηλωτές και τραυματίζοντας διακόσιους. Η γειτονιά τυλίχτηκε στον τρόμο. Τα φαρμακεία ήταν συνωστισμένα με τραυματίες.

Επτά αστυνομικοί τελικά βρήκαν το θάνατο, οι περισσότεροι από σφαίρες από τα όπλα της αστυνομίας.

Το περιστατικό έγινε η αφορμή για την άρχουσα τάξη να απελευθερώσει την σχεδιαζόμενη επίθεσή της: στους δρόμους, στα δικαστήρια, καθώς και στον Τύπο. Οι εφημερίδες, όχι μόνο στο Σικάγο, αλλά σε όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες, τρελάθηκαν. Ζήτησαν την άμεση εκτέλεση όλων των ανατρεπτικών. Στους τίτλους τους μαίνονταν: “Αιμοβόρα θηρία”, “Κόκκινους Κακοποιούς”, “Κόκκινοι Σημαιοφόροι”, “Δυναμιτιστές”. Η Σικάγο Τρίμπιουν (The Chicago Tribune), στις 6 Μαΐου έγραφε: “Αυτά τα φίδια έχουν ζεσταθεί και τραφεί στον ήλιο της ανοχής, μέχρι που επιτέλους βρήκαν το θάρρος να χτυπήσουν την κοινωνία, το δίκαιο, την τάξη και την κυβέρνηση.” Η Σικάγο Χέραλντ (The Chicago Herald), έγραφε στις 6 Μαΐου: “Το σκλυολόι που οι Σπιζ και Φίλντεν προκάλεσαν να προβεί στις δολοφονίες δεν είναι Αμερικανοί. Είναι ακάθαρτα αποβράσματα της Ευρώπης που βρέθηκαν σε αυτές τις ακτές για να καταχραστούν τη φιλοξενία και να καταρρίψουν το κύρος και τις αρχές της χώρας.”

Στο Μιλγουόκι, η κρατική πολιτοφυλακή απάντησε με μια αιματηρή σφαγή της εργατικής διαδήλωσης στις 5 Μαΐου, όπου οκτώ Πολωνοί εργάτες και ένας Γερμανός εκτελέστηκαν για την παραβίαση του στρατιωτικού νόμου.

Στο Σικάγο μια σαρωτική “επιχείρηση σκούπα” γέμισε ασφυκτικά τις φυλακές με χιλιάδες επαναστάτες και απεργούς. Οι ιστορικοί περιγράφουν τις ανακρίσεις χρησιμοποιώντας τη λέξη “βασανιστήρια”. Κατάλογοι συνδρομητών χρησιμοποιήθηκαν για να καθοδηγούν τις επιδρομές των δυνάμεων κρούσης. Διαρρήχτηκαν οι αίθουσες συνεδριάσεων και τα σπίτια των εργαζομένων, οι πρέσες του εργατικού τύπου έσπασαν. Το σύνολο των εργαζομένων του πιεστηρίου της Εφημερίδας των Εργατών συνελήφθη. Η αστυνομία εξέθεσε σε κοινή θέα όλα τα “αποδεικτικά στοιχεία” τα οποία είχαν βεβαιωθεί ότι θα “έβρισκαν”: πυρομαχικά, όπλα, σπαθιά, μπαστούνια, λογοτεχνία, κόκκινες σημαίες, εμπρηστικά πανό, χύμα μολυβιού, καλούπια σφαιρών, δυναμίτη, βόμβες, οδηγίες κατασκευής βομβών, υπόγεια σκοπευτήρια. Κάθε εύρημα παρέλασε στον Τύπο. Αντιμέτωπη με αυτή την επίθεση, η γενική απεργία κατέρρευσε. Η ηγεσία των επαναστατικά σκεπτόμενων εργαζομένων ήταν στα νύχια της αστικής τάξης.

Η δίκη της Χεημάρκετ

Η άρχουσα τάξη συγκάλωσε το σώμα των ενόρκων του Σικάγο στα μέσα του Μαΐου του 1886. Η κατηγορία αφορούσε τη δολοφονία ενός αστυνομικού ο οποίος πέθανε στη Χεημάρκετ. Οι κατηγορούμενοι ήταν όλα τα επιφανή μέλη του κινήματος: ο Αύγουστος Σπιζ (August Spies), ο Μίκαελ Σβαμπ (Michael Schwab), Σάμιουελ Φίλντεν (Samuel Fielden), Άλμπερτ Πάρσονς (Albert R. Parsons), Άντολφ Φίσερ (Adolf Fischer), Τζόρτζ Ένγκελ (George Engel), Λούις Λινγκ (Louis Lingg) και Όσκαρ Νιμπ (Oscar Neebe).

Κανείς δεν αμφιβάλλει ότι η ακόλουθη δίκη ήταν οτιδήποτε άλλο εκτός από ένα νόμιμο λιντσάρισμα. Για ένα γεγονός, όλοι οι κατηγορούμενοι αναγκάστηκαν να δικαστούν μαζί, αν και ήταν μια πολύ διαφορετική ομάδα, με διαφορετικές πολιτικές αποχρώσεις, και είχαν παίξει πολύ διαφορετικούς ρόλους στα γεγονότα του Μαΐου.

Δεύτερον, το σώμα των ενόρκων ήταν προσεκτικά διαλεγμένο. Η συνήθης διαδικασία επιλογής των ενόρκων με κλήρο απορρίφθηκε - αντιθέτων ένας ειδικός δικαστικός κλητήρας όρισε τους ενόρκους. Αυτός ο άνθρωπος καυχήθηκε: “Είμαι στη διαχείριση αυτής

της υπόθεσης, και ξέρω τι πρέπει να κάνω. Αυτοί οι τύποι πρόκειται να κρεμαστούν τόσο σίγουρα όσο ο θάνατος”.

Τέλος, και πιο σημαντικό, η όλη δίκη διεξήχθη χωρίς καμία απόδειξη ότι κάποιος από αυτούς τους άνδρες είχαν εμπλακεί στη ρίψη της βόμβας. Μόνο δύο από τους οκτώ κατηγορούμενος ήταν ακόμη παρόντες στο συλλαλητήριο, όταν η βόμβα ρίχτηκε.

Το ζήτημα του ποιος έριξε τη βόμβα συζητήθηκε, αλλά δεν κατέληξε σε συμπεράσματα ποτέ. Φαίνεται όμως ότι κάποιος Ρούντολφ Σνάουμπελτ (Rudolf Schnaubelt) έκανε την πράξη και ότι η βόμβα μπορεί να κατασκευάστηκε από τον Λούις Λινγκ (Louis Ling) (του οποίου τουλάχιστον ο λόγος ήταν πολύ δυναμικός στην υπεράσπιση του δυναμίτη.) Τα πραγματικά ερωτήματα φαίνεται να είναι αν ο Schnaubelt ήταν ένας αναρχικός μαχητής τους δρόμου αποφασισμένος να χτυπήσει τη δολοφονική αστυνομία, ή αν ήταν ένας προβοκάτορας της ίδιας της αστυνομίας. Τα στοιχεία είναι αντιφατικά. Είναι αποδεδειγμένο, ωστόσο, ότι ο Schnaubelt βρέθηκε δύο φορές υπό κράτηση μετά από τα γεγονότα και δύο φορές αφέθηκε ελεύθερος. Αυτό υποδηλώνει τουλάχιστον ότι η αστυνομία ήταν συνειδητά αδιάφορη να πιάσει τον πραγματικό βομβιστή - πραγματικός στόχος τους ήταν η ηγεσία της εξέγερσης, όχι κάποιος τυχαίος δράστης και σίγουρα όχι ένας πράκτορας της. Ο Schnaubelt εξαφανίστηκε από το Σικάγο.

Η δίκη συνεχίστηκε για μήνες. Πολυάριθμοι εργαζόμενοι απειλήθηκαν και δωροδοκήθηκαν να δώσουν γελοίες μαρτυρίες σχετικά με συνωμοσίες όλων των ειδών. Μακάβριες ιστορίες ξεχύνονται από την αίθουσα του δικαστηρίου για να λαμπαδιάσουν τη χώρα. Το θέμα ήταν απλό - τα του εισαγγελέα της πολιτείας Γκρίνελ (Grinnell) μιλούν από μόνα τους:

“Ο Νόμος είναι υπεράνω δίκης. Η αναρχία δικάζεται. Αυτά τα άτομα έχουν επιλεχτεί, έχουν διαλεχτεί από τους ενόρκους και κατηγορούνται επειδή ήταν οι ηγέτες. Δεν είναι περισσότεροι ένοχοι από τις χιλιάδες που τους ακολουθούν. Κύριοι του σώματος των ενόρκων, καταδικάστε αυτά τα άτομα, κάντε τα παράδειγμα, κρεμάστε τους και σώστε τους θεσμούς μας, την κοινωνία μας.”

Ο δικαστής προσέθεσε ότι αρκεί για το κράτος να αποδείξει ότι “αυτοί τα διάφορα κατηγορούμενοι έχουν υποστηρίξει τη χρήση των θανατηφόρων πυρών εναντίον της αστυνομίας σε περιπτώσεις που αναμένουν να προκύψουν στο μέλλον.”

Με λίγα λόγια, η αμερικανική αστική τάξη είχε ήδη τότε τελειοποιεί τη μέθοδο της μεταμφίεσης των πολιτικών δικών σε ποινικές υποθέσεις, χρησιμοποιώντας “θεωρίες συνωμοσίας” για να καλύψει την καταστολή των επαναστατικών ιδεών και οργανισμών. Αυτοί οι άνδρες ήταν σε δίκη για το έγκλημα τους να αποτελούν ηγέτες των καταπιεσμένων - τίποτα περισσότερο ή λιγότερο.

Οι καταδικασθέντες κλήθηκαν να μιλήσουν πριν την ανακοίνωση της ποινής τους. Ένας δημοσιογράφος έγραψε: “Δεν έχουν ούτε μετάνοια ούτε τύψεις, και στα διεστραμμένα μυαλά τους είναι η κοινωνία η οποία δικάζεται όχι οι ίδιοι.”

Συνοψίζοντας τις επαναστατικές πεποιθήσεις του ενώπιον του δικαστηρίου, ο Σπιζ τελείωσε την τοποθέτηση του με αυτά τα λόγια:

“Τώρα, αυτές είναι οι ιδέες μου ... Αν νομίζετε ότι μπορείτε να συντρίψετε αυτές τις ιδέες που κερδίζουν έδαφος ολοένα και περισσότερο κάθε μέρα, αν νομίζετε ότι μπορείτε να τις

συντρίψετε στέλνοντας εμάς στην κρεμάλα - αν θα πρέπει για άλλη μια φορά να αναγκάσετε ανθρώπους να υποστούν την ποινή του θανάτου, επειδή τόλμησαν να πουν την αλήθεια - και προκαλώ να μας δείξετε πού έχουμε πει ένα ψέμα - λέω, αν ο θάνατος είναι η ποινή για τη διακήρυξη της αλήθειας, τότε περήφανα και τολμηρά θα πληρώσω το κόστος! Καλέστε τον δήμιο σας.”

Ο είκοσι ενός χρονών Λινγκ φτύνει με περιφρόνηση: “Επαναλαμβάνω ότι είμαι εχθρός του της σημερινής “τάξης”, και επαναλαμβάνω ότι, με όλες μου τις δυνάμεις, εφ’ όσον η αναπνοή μου το επιτρέπει, θα την καταπολεμήσω ... Σας περιφρονώ. Σιχαίνομαι τις διαταγές σας, τους νόμους σας, την αρχή σας υποστηριζόμενη με τη βία. Κρεμάστε με γι’ αυτό.”

Επτά καταδικάστηκαν σε θάνατο.

Ένα μεγάλο κίνημα ορθώνεται στην υπεράσπισή τους. Συγκεντρώσεις πραγματοποιήθηκαν σε όλο τον κόσμο: στη Γαλλία, την Ολλανδία, τη Ρωσία, την Ιταλία και την Ισπανία και σε όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες. Στη Γερμανία, ο Βίσμαρκ ένωσε τόσο ανήσυχος για τις αντιδράσεις των εργαζομένων στη Χεϊμάρκετ που απαγόρευσε όλες τις δημόσιες συγκεντρώσεις.

Καθώς η ημέρα εκτέλεσης πλησίαζε, οι ποινές δύο πρώην θανατοποινιτών μετατράπηκαν σε ισόβια κάθειρξη. Ο Λούις Κίνγκ βρέθηκε νεκρός στο κελί του, το κεφάλι του εξερράγη με ένα μασούρι δυναμίτη. Είναι άγνωστο αν αυτό ήταν μια τελική πράξη της περιφρόνησης. Ωστόσο, φήμες άρχισαν να κυκλοφορούν ότι ο Λινγκ θα μπορούσε να πάρει αναστολή της εκτέλεσης, οπότε είναι πιθανό ο θάνατός του να ήταν δολοφονία.

Η 11η Νοέμβρη 1886, που αργότερα ονομάστηκε «Μαύρη Παρασκευή», επιλέχθηκε για την εκτέλεση. Εφημερίδες του Σικάγου ταρακούνησαν το κοινό με φήμες για εμφύλιο πόλεμο έτοιμο να ξεσπάσει στους δρόμους. Το γεγονός ότι μισό εκατομμύριο άνθρωποι συμμετείχαν στην νεκρώσιμο ακολουθία - πορεία αποδεικνύει ότι υπήρχε σίγουρα λόγος να προκληθεί η αστική νευρική κατάσταση. Και πράγματι, φαίνεται να προτάθηκαν σχέδια για έφοδο στη φυλακή. Ωστόσο, οι καταδικασθέντες δέσμευσαν τους φίλους τους να μην πραγματοποιήσουν τέτοιες “βεβιασμένες ενέργειες.”

Το μεσημέρι, τέσσερις άνδρες – Σπιζ, Ένγκελ, Πάρσονς και Φίσερ - αντιμετωπίζουν την αγχόνη ντυμένοι με λευκές στολές. Ο Σπιζ, καθώς τράβηξαν την κουκούλα από το κεφάλι του, μίλησε: “Θα έρθει μια στιγμή που η σιωπή μας θα είναι πιο ισχυρή από τις φωνές που στραγγαλίζετε σήμερα.” Ο Πάρσονς φώναξε: “Επιτρέψτε μου να μιλήσω, σερίφη Μάτσον! Αφήστε τη φωνή των ανθρώπων να ακουστεί...” Η πόρτα της καταπακτής του έκοψε το κεφάλι καθώς άνοιξε.

πηγή: Kasama Project